

Bestemmingsplan Zwembad De Krommerijn (aspect luchtkwaliteit)

Doelstelling

Volgens de Wet luchtkwaliteit dient de gemeente als bevoegd gezag na te gaan in hoeverre de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt van invloed zijn op de luchtkwaliteit in de omgeving, bijvoorbeeld vanwege de mogelijke verkeersaantrekkende werking van deze ontwikkelingen.

Dit bestemmingsplan voorziet in een aantal functies: het zwembad en bijbehorende voorzieningen (zoals kleedruimtes, entreeruimte e.d.); aanvullend is er ruimte voor commerciële functies zoals een sportschool, wellness-centrum en een voorziening voor buitenschoolse opvang (BSO). Het zwembad met bijbehorende voorzieningen is al reeds aanwezig. Van de in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte nieuwe ontwikkelingen is de verkeersaantrekkende werking en de invloed op de luchtkwaliteit beschouwd.

Daarnaast is inzicht noodzakelijk in de blootstellingconcentraties in het plangebied en omgeving en de relatieve bijdrage van het project op de blootstellingconcentraties.

Beoordelingskader

Wet Luchtkwaliteit

Sinds 15 november 2007 is de wetgeving op het gebied van luchtkwaliteit gewijzigd en opgenomen in hoofdstuk 5 van de Wet Milieubeheer (luchtkwaliteitseisen). Deze wijziging wordt ook wel de 'Wet Luchtkwaliteit' genoemd.

In artikel 5.16 tweede lid van de Wet milieubeheer is vastgelegd onder welke voorwaarden bestuursorganen bepaalde bevoegdheden, zoals het vaststellen of wijzigen van bestemmingsplannen, mogen uitoefenen.

Als aan één van de volgende voorwaarden is voldaan vormen de luchtkwaliteitseisen geen belemmering voor het uitoefenen van de bevoegdheid:

- Er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde.
- Een project leidt – al dan niet per saldo – niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- Een project draagt 'niet in betekenende mate' bij aan een verslechtering van de luchtkwaliteit.
- Een project past binnen het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL), of binnen een regionaal programma van maatregelen.

Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)

Het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen), verder te noemen het Besluit NIBM, legt vast wanneer een project niet in betekenende mate (NIBM) bijdraagt aan de concentratie van een bepaalde stof. Bij de NIBM toets gaat het om de toename van de luchtverontreiniging als gevolg van het project, afgezet tegen de autonome ontwikkeling.

Tot vaststelling van het NSL, naar verwachting medio juli 2009, geldt dat een project NIBM is als aannemelijk is dat het project een toename van de concentratie van de vervuilende stof veroorzaakt van maximaal 1% van de betreffende jaargemiddelde grenswaarde. Voor stikstofdioxide (NO₂) en PM₁₀ (fijn stof) komt dit neer op 0,4 µg/m³. De NIBM-grens is alleen vastgesteld voor de stoffen NO₂ en PM₁₀.

Na vaststelling van het NSL ligt de grens bij 3% van de jaargemiddelde concentratie van die stof. Dit komt overeen met een toename van maximaal 1,2 microgram/m³ voor zowel PM₁₀ als NO₂. Als de toename voor één of beide stoffen hoger is, dan is het project IBM.

In de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen), verder te noemen de Regeling NIBM, is een aantal getalsmatige grenzen weergegeven voor bepaalde soorten projecten, waaronder woningbouw, kantoren en inrichtingen. Als een project binnen de

grenzen van deze regeling valt, is verdere toetsing aan de grenswaarden niet nodig. In andere gevallen zal een toetsing moeten worden uitgevoerd. Overigens kan dan ook blijken dat een project NIBM is. IBM projecten zijn, voor zover momenteel bekend, opgenomen in het NSL.

Op basis van bijlage 3B en 3A van de Regeling NIBM dragen de volgende ontwikkelingen 'niet in betekenende mate' bij aan de verslechtering van de luchtkwaliteit:

Tot aan de vaststelling van het NSL:

- ≤ 500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 1.000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling (voorschrift 3B.2);
- ≤ 33.333 m² bruto vloeroppervlakte (bvo) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 66.667 m² bvo bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling (voorschrift 3B.1).

Na de vaststelling van het NSL:

- ≤ 1500 woningen (netto) bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 3.000 woningen bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling (voorschrift 3A.2);
- ≤ 100.000 m² bvo bij minimaal 1 ontsluitingsweg, en ≤ 200.000 m² bvo bij minimaal 2 ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling (voorschrift 3A.1).

Uit de onderbouwing van de Regeling NIBM blijkt dat hierbij voor 500 woningen wordt uitgegaan van 1.300 verkeersbewegingen (DHV-rapport 'Bepaling van IBM planomvang op basis van herziene uitgangspunten', Ministerie van VROM, december 2006).

Besluit ruimtelijke ordening

De luchtkwaliteitwetgeving stelt niet alleen de toename van concentraties NO₂ en PM₁₀ centraal. Ook is de blootstelling aan luchtverontreiniging in het algemeen bij ruimtelijke planvorming van belang. Het Besluit ruimtelijke ordening geeft aan dat een bestemmingsplan gemaakt moet worden in het kader van een 'goede ruimtelijke ordening'. Hierbij moet mede worden afgewogen of het realiseren van de voorgenomen ontwikkeling op een bepaalde locatie aanvaardbaar is gelet op de mate van blootstelling aan luchtverontreiniging (afweging gezondheidsbelang).

Besluit gevoelige bestemmingen

Op 16 januari 2009 is het Besluit gevoelige bestemmingen in werking getreden. Dit Besluit is gebaseerd op artikel 5.16a van de Wet milieubeheer.

Het Besluit is gericht op bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof en stikstofdioxide, met name kinderen, ouderen en zieken. Het Besluit beoogt de realisering van gevoelige bestemmingen in de nabijheid van drukke provinciale en rijkswegen tegen te gaan, als op de locatie in kwestie sprake is van een (dreigende) overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit.

De minister geeft aan dat "uitbreiding van de werkingssfeer van het besluit tot binnenstedelijke wegen in de weg staat aan een integrale benadering van binnenstedelijke ontwikkelingsmogelijkheden".

Indien een gevoelige bestemming (geheel of gedeeltelijk) binnen een zone (300 meter vanaf de rand van een rijksweg en 50 meter vanaf de rand van een provinciale weg) wordt voorzien én op de locatie waar de gevoelige bestemming wordt voorzien sprake is van een overschrijding of dreigende overschrijding van een grenswaarde voor fijn stof of stikstofdioxide, dan is realisering van die gevoelige bestemming alleen toegestaan, indien dat niet leidt tot een toename van het aantal ter plaatse verblijvende personen. M.a.w. als in een onderzoekszone de grenswaarden voor fijn stof of stikstofdioxide (dreigen te) worden overschreden, dan mag het

totaal aantal mensen dat hoort bij een 'gevoelige bestemming' niet toenemen. Het gaat hierbij zowel om bestaande als om nieuw te bouwen gebouwen die worden gebouwd of uitgebreid (of een functiewijziging ondergaan) waardoor het mogelijk wordt om op die locatie een nieuwe gevoelige bestemming te vestigen of uit te breiden. Het betreft ondermeer gebouwen die geheel of gedeeltelijk bestemd of in gebruik zijn voor kinderopvang. Het Besluit is van toepassing omdat het bestemmingsplan voorziet in een voorziening voor buitenschoolse opvang kinderopvang binnen de zone van 300 meter vanaf de rand van Rijksweg A27.

Verkeersaantrekkende werking

Het nieuwe bestemmingsplan voorziet in een aantal functies. Het gaat hierbij om het zwembad en bijbehorende voorzieningen (zoals kleedruimtes, entreeruimte e.d.) die worden ondergebracht in een nieuw gebouw. Het bestaande bassin wordt gerenoveerd. Aanvullend is er ruimte voor commerciële functies zoals een sportschool, wellness centrum en een BSO.

Door de afdeling Verkeer & Vervoer van de gemeente Utrecht is berekend dat de nieuwe bestemming leidt tot gemiddeld 189 extra motorvoertuigbewegingen per dag. Voor de luchtkwaliteitstoets is gerekend met 200 extra motorvoertuigbewegingen per dag.

Toetsing luchtkwaliteit

De in het bestemmingsplan mogelijk gemaakte additionele functies vallen niet onder de categorieën die niet in betekende mate bijdragen aan de verslechtering zoals opgenomen in bijlage 3A & 3B van de Regeling NIBM.

Er dient dus aannemelijk te worden gemaakt dat het project niet leidt tot een toename groter dan de tijdelijke 1% grens, dan wel de 3% grens. Als uitgangspunt wordt de meest strenge 1% grens genomen en de onderliggende aanname hierbij van 1300 extra verkeersbewegingen voor 500 extra woningen. De verkeersaantrekkende werking als gevolg van de realisatie van het plan ligt met circa 200 extra verkeersbewegingen beduidend lager.

Op voorhand is dus duidelijk dat het om een 'Niet in betekende mate' project gaat. Voor de volledigheid zijn toch de effecten van de ontwikkeling op de luchtkwaliteit in kaart gebracht. Berekeningen van de luchtkwaliteit zijn uitgevoerd voor de maatgevende wegen: de Weg tot de Wetenschap en de Weg naar Rhijnauwen. De berekeningen gelden voor het maatgevende jaar 2010 (maximale planrealisatie en vermoedelijke jaar vaststelling bestemmingsplan) en op (maximaal) tien meter van de wegrand.

In de onderstaande figuur is de ligging van de wegvakken op de Weg tot de Wetenschap weergegeven.

Gelet op het Besluit gevoelige bestemmingen zijn ook de achtergrondconcentraties van NO₂ met inbegrip van de bijdrage van Rijksweg A27 bepaald aan de bestemmingsplangrens aan de zijde van de rijksweg en in het midden van het plangebied. De BSO wordt gerealiseerd in het deel van het nieuwe gebouw dat grenst aan de lange zijde van het bassin; aan de zijde van de Weg tot de Wetenschap. De gevel van het gebouw bevindt zich op circa 35-40 meter van de rand van deze weg. De onderstaande tabel vermeldt de berekende resultaten:

Wegvakken / locatie	NO ₂		PM ₁₀		Aantal dagen overschrijding daggemiddelde PM ₁₀ concentratie	
	jaargemiddelde [µg/m ³]		jaargemiddelde [µg/m ³]			
	AO*	PR*	AO	PR	AO	PR
Weg tot de wetenschap						
Wegvak 4	33,8	33,9	23,5	23,5	19	19
Wegvak 5	35,2	35,2	23,7	23,7	20	20
Weg naar Rhijnauwen	28,6	28,7	22,7	22,7	17	17
Rijksweg A27						
Plangrens noordoost	30,6	30,6				
Plangrens zuidoost	29,2	29,2				
Plangebied midden	28,4	28,4				

* AO = Autonome ontwikkeling; PR = Planrealisatie.

Uit de berekening blijkt dat de toename van de jaargemiddelde concentraties voor stikstofdioxide en fijn stof ten hoogste 0,1 µg/m³ toenemen. Op de beschouwde wegvakken van de Weg tot de Wetenschap en de Weg naar Rhijnauwen is geen sprake van overschrijding van de 24-uursgemiddelde grenswaarde voor fijn stof. Het blijkt dat de ontwikkelingen waarin het nieuwe bestemmingsplan voorziet inderdaad een "Niet in betekende mate"-ontwikkeling is.

Bovendien wordt (ruim) voldaan aan de grenswaarden voor NO₂ en PM₁₀ uit de Wet luchtkwaliteit. Er is geen sprake van een (dreigende) overschrijding van deze grenswaarden. In Nederland zijn de stoffen stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀) overigens maatgevend voor de luchtkwaliteit in de omgeving van drukke verkeerswegen. Voor de overige stoffen uit de Wet luchtkwaliteit worden in Nederland (vrijwel) nergens meer grenswaarden overschreden. Door aan te tonen dat wordt voldaan aan de grenswaarden voor stikstofdioxide en fijn stof, is het aannemelijk dat ook de concentraties van de overige stoffen voldoen aan de grenswaarden.

Binnen de bestemmingsplanperiode van het bestemmingsplan wordt de wettelijke grenswaarde voor PM_{2,5} (zeer fijn stof) van kracht. Voor (lopende) projecten tot 1 januari 2015 hoeft echter niet te worden getoetst aan deze grenswaarde, ongeacht of het project na deze datum gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit.

Conclusie

Op basis van de luchtkwaliteitsberekeningen luidt de conclusie dat zowel in de autonome als in de toekomstige plansituatie de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt niet in betekende mate bijdragen aan de luchtkwaliteit. Daarnaast is gebleken dat geen sprake is van een (dreigende) overschrijding van de grenswaarden, zodat de BSO kan worden gerealiseerd. Ook gelet op een goede ruimtelijke ordening en de bescherming van mensen met een verhoogde gevoeligheid voor fijn stof en stikstofdioxide, vormt het nieuwe bestemmingsplan uit het oogpunt van luchtkwaliteit geen belemmering.

Opsteller
SO, afdeling MilDu
Ir. E.F. (Erik) Boons
26-05-2009

Getoetst door:
SO, afdeling MilDu
drs. A.M.M. (Wiet) Baggen
03-07-2009